

MINISTERSTWO RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

DEPARTAMENT POMOCY I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa, tel. + 48 22 661 12 77, fax + 48 22 661 02 76

e-mail: sekretariat.dps@mpips.gov.pl

DPS.IV.078.5.2.2017.JO

Warszawa, dnia 31 maja 2017 r.

Pani Małgorzata Kowalska

Przewodnicząca

Rady Zatrudnienia Socjalnego

mag.kowalska@op.pl

Małgorzata Kowalska Przewodnicząca

W dniu 19 kwietnia 2017 r. do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wpłynął protokół z posiedzenia Rady Zatrudnienia Socjalnego działającej przy Ministrze Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, które odbyło się w dniach 9 – 10 marca 2017 r. Podczas obrad Rady poruszane były problemy występujące podczas realizacji działań przez centra i kluby integracji społecznej, funkcjonujące w oparciu o ustawę o zatrudnieniu socjalnym. Do protokołu dołączone zostały stanowiska członków Rady w kwestii zagadnień wymagających dokonania zmian w odniesieniu do przepisów ustawy oraz zmian w zasadach i finansowaniu funkcjonowania podmiotów zatrudnienia socjalnego, pozostających w systemie realizacji usług reintegracji społecznej i zawodowej.

Departament Pomocy i Integracji Społecznej z uwagą zapoznał się z treścią stanowisk i niniejszym wyraża swoje uznanie dla zaangażowania Rady w identyfikację potrzeb i problemów środowiska instytucji zatrudnienia socjalnego. Poniżej przedstawia swoją opinię w sprawie zasygnalizowanych przez Radę problemów:

Stanowisko nr 1 Rady w zakresie uwag do ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1828) zawiera trzynaście różnych zagadnień. Jako pierwszy poruszony został w nim problem „ustawowego umocowania regulaminu Centrum”. Przychylając się do stanowiska Rady, Departament Pomocy i Integracji Społecznej proponuje zamieszczenie na

stronie internetowej Ministerstwa, opracowanego przez Radę wzoru indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego, który byłby rekomendowany jako właściwy. Funkcjonowanie rekomendowanego wzoru pozwoliłoby na wyrównanie poziomu świadczonych usług przez poszczególne Centra, co z kolei mało by znaczenie w sytuacji wprowadzania standardów usług reintegracji.

W odniesieniu do sygnalizowanego przez Radę braku standardów uczestnictwa w Centrum, warto zwrócić uwagę, że w terminologii przedmiotu nie funkcjonuje pojęcie „standard uczestnictwa”. Obowiązują i mogą być wprowadzane standardy instytucji. Standardy instytucji jakimi są Centra będą sukcesywnie wprowadzane w perspektywie najbliższych lat.

Jeśli chodzi o zawarte w ustawie określenie „uporczywego” naruszenia przez uczestnika postanowień IPZS, uniemożliwiającego jego dalszą realizację, to Departament stoi na stanowisku, że uporczywość oznacza zmierzanie do stwierdzenia „trwałości opuszczenia zajęć”. W IPZS może zostać określona liczba takich przypadków. Z kolei pojęcie „trwałe opuszczenie” zajęć w Centrum to praktycznie (porzucenie) przerwanie realizacji IPZS przez okres dłuższy niż dopuszczalny wg. pojęcia nieobecność nieusprawiedliwiona. Ocena takiego stanu należy do instruktora zawodu, pracownika socjalnego i innych osób odpowiedzialnych za realizację IPZS. Jest to ocena merytoryczna w zakresie etapu realizacji IPZS, szansy jego nadrobienia przez uczestnika po powrocie do Centrum. Trwałość opuszczenia zajęć wiąże się również z powtarzalnością sytuacji. Takie sytuacje muszą być jasno określone i podane do wiadomości uczestników.

Punkt trzeci mówiący o braku wystarczającego umocowania prawnego kierownika Centrum, zostało niejednoznacznie sformułowane. W związku z tym wskazane byłoby, aby Rada uściśliła, na czym ma polegać wzmocnienie roli kierownika Centrum.

Propozycja zmiany nr 4 mająca polegać na rozszerzeniu katalogu przypadków zaprzestania realizacji IPZS, wymaga przedstawienia przez Radę konkretnych propozycji zapisów w art. 13 ust. 4 ustawy.

Analiza zaproponowanej zmiany nr 5 doprowadziła do ustaleń, iż możliwe jest wydłużenie czasu trwania nieobecności spowodowanej chorobą z 14 dni do 21-30 dni. Dłuższy okres nieobecności skutkowałby ewentualnym ponownym rozpoczęciem uczestnictwa. Zdaniem Departamentu należy doprecyzować powody nieobecności z terminologią zawartą w art. 15 ustawy i określić proponowane nowe limity nieobecności.

W punkcie nr 7 Rada zasygnalizowała brak dostatecznego powiązania ustawy o zatrudnieniu socjalnym i ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Chcąc przeanalizować ten problem, warto byłoby aby Rada sprecyzowała rodzaje powiązań oraz konsekwencji ich wprowadzenia dla osoby bezrobotnej. Ważną informacją w kontekście tego problemu jest fakt, że ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy zostanie w najbliższym czasie uchylona, projektowanie powiązań mającej powstać w miejsce dotychczas istniejących przepisów ustawy z ustawą o zatrudnieniu socjalnym jest aktualnie niemożliwe.

Instytucjami tworzącymi centra integracji społecznej mogą być jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, kościelne osoby prawne i spółdzielnie socjalne osób prawnych. Ponieważ instytucje tworzące Centra nie są organami administracji rządowej, nie mają prawa do wydawania decyzji administracyjnych. Sprawa wydawania decyzji administracyjnych została opisana w pkt 8 stanowiska nr 1.

W związku z potrzebą wprowadzenia rozwiązań w zakresie problemu zasygnalizowanego w pkt 9, a mianowicie rozróżnienia zatrudnienia socjalnego w stosunku do zatrudnienia kodeksowego (stosunku pracy), Departament stoi na stanowisku, że takie rozwiązanie jest w pełni dostępne w chwili obecnej, a mianowicie wystarczy aby zajęcia reintegracji zawodowej, były planowane i realizowane w taki sposób, aby nie nosiły znamion świadczenia pracy. Jeśli reintegracja zawodowa w Centrum będzie realizowana w czasie i zakresie różnym niż świadczenie pracy, orzeczenia sądów w tym zakresie mogą być negatywne.

W odniesieniu do pkt 10 Departament widzi konieczne do wprowadzenia zmiany. Posiadanie przez wojewodów kompetencji do kontrolowania Centrów wydaje się być niezbędne. Jednak pierwszym krokiem powinno być wprowadzenie standardu usług w Centrach, a następnym określenie zakresu kontroli w przepisach ustawy.

W pkt 11 poruszono sygnalizowany już wcześniej problem zatrudnienia absolwenta na część etatu w ramach zatrudnienia wspieranego. W związku z pracami nad projektem ustawy o rynku pracy w niedalekiej przyszłości, podjęte zostaną prace nad nowelizacją ustawy o zatrudnieniu socjalnym. Planowana jest zmiana art. 16 ustawy w taki sposób, aby istniała możliwość realizacji zatrudnienia wspieranego na ułamek etatu.

Rozwiązanie problemu ubezpieczenia zdrowotnego uczestników Centrum w trakcie okresu próbnego, wymaga odroczenia ze względu na radykalną zmianę w tym zakresie, która ma zostać wprowadzona w systemie ubezpieczenia zdrowotnego od stycznia 2018 r.

Odnosząc się do pkt 6 stanowiska nr 1, stanowiska nr 2 i stanowiska nr 6, dotyczących finansowania działalności centrów integracji społecznej Departament informuje, że na najbliższe posiedzenie Rady Zatrudnienia Socjalnego, mającego się odbyć w dniach 12-13 czerwca 2017 r. w Warszawie, zaproszeni zostali przedstawiciele Departamentu Zdrowia Publicznego Ministerstwa Zdrowia i Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Uczestniczenie w posiedzeniu w trybie roboczym przedstawicieli MZ i PARPA, pozwoli na przedstawienie stanowisk, w kwestii możliwości finansowania usług reintegracji i płaszczyzn współpracy w zakresie działań realizowanych przez centra i kluby integracji społecznej oraz finansowania tychże działań np. z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Realizacja usług reintegracji społecznej i zawodowej nie jest zadaniem obowiązkowym dla samorządów. Z faktu tego wynika brak wskazania źródeł systemowego finansowania realizacji usług reintegracji. Ustawodawca wychodził z założenia, że tworzenie Centrów i Klubów wynikać powinno ze skali zdiagnozowanych lokalnych potrzeb w zakresie przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego.

Stanowisko nr 3 w sprawie włączenia usług świadczonych przez Centra i Kluby do ustawowego katalogu usług rynku pracy, będzie wymagało zaproponowania konkretnych zapisów na etapie konsultacji projektu ustawy o rynku pracy. Z zapowiedzianych zmian dotyczących rynku pracy wynika, że w projekcie ustawy o rynku pracy nie będzie stosowane profilowanie osób bezrobotnych. Fakt ten ma również znaczenie w odniesieniu się do stanowiska nr 5, które zawiera informację o braku możliwości skierowania uczestnika Centrum po zakończeniu zajęć do zatrudnienia wspieranego, przy kwalifikacji do drugiego profilu usług.

Rada Zatrudnienia Socjalnego została powołana do działania przy Ministrze właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, jako organ opiniodawczo-doradczy w sprawach zatrudnienia socjalnego. Zawarta w stanowisku nr 4 prośba do Ministra o wsparcie, polegające na włączeniu Rady Zatrudnienia Socjalnego w prace nad tworzeniem Projektów w ramach „Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020”, finansowanych ze środków EFS, wykracza poza kompetencje Rady.

Pod koniec 2010 r. powstała skomplikowana prawnie sytuacja dla centrów integracji społecznej tworzonych przez samorząd terytorialny, bowiem w wyniku przyjęcia przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 27 sierpnia 2009 r. ustawy o finansach publicznych, zlikwidowana została forma „gospodarstwa pomocniczego”. W wyniku zmian samorząd terytorialny mógł utworzyć Centrum w formie jednostki budżetowej lub samorządowego zakładu budżetowego. Przedstawiona przez Radę w stanowisku nr 7 możliwość wypłacania premii przez Centra działające w formie jednostki budżetowej, zostanie poddana analizie i szerszej dyskusji. Wymaga ona również opinii prawnej. Zaprojektowanie zmian w ustawie o zatrudnieniu socjalnym w sprawie stworzenia możliwości wypłaty motywacyjnej premii integracyjnej uczestnikom Centrum działającego w formie samorządowej jednostki budżetowej będzie przedmiotem prac w Ministerstwie.

z J. Pochodzim
**ZASTĘPCA DYREKTORA
DEPARTAMENTU POMOCY
I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ**
Justyna Pawlak